

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ**

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 29 серпня 2022р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Діяльність психологічної служби
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	3 / 6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Діяльність психологічної служби» є ознайомлення з основними дефініціями даної галузі знань, основними причинами та умовами роботи психолога в системі соціальних служб.</p> <p>Завдання викладання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none">- ознайомити з основними аспектами діяльності психологів в соціальній службі;- висвітлити основні форми соціально-психологічної роботи з різними категоріями населення;- ознайомити з основними психологічними аспектами соціальної роботи;- вирішувати соціально-психологічні завдання у практичній роботі системи соціальних служб. <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none">- функції та специфіку роботи психологів у системі соціальних служб;- індивідуальні особливості вразливих категорій клієнтів соціальних служб, поведінкові реакції, соціальні установки та інші особливості кожної категорії;- структуру діяльності суб'єктів соціальної роботи з населенням. <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none">- визначати особливості роботи психолога з різними категоріями населення;- визначати індивідуальні особливості особистості клієнта, належність їх до різних вразливих категорій населення, яка потребує соціально-психологічної допомоги;- надавати фахову допомогу особам з ненормативним психічним розвитком.
<p>Компетентності:</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 9. Володіння навичками міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 10. Здатність працювати в команді.</p>

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК-22. Здатність оперативно вирішувати нестандартні (кризові) ситуації і вживати заходи адекватні ситуації в межах своїх повноважень.

Програмні результати навчання (мають співпадати з матрицею ОП)

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

РН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

РН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Основні види та моделі психологічної допомоги особистості в умовах соціальних служб	знати: - основні види та моделі психологічної допомоги; - особливості розвитку системи психологічної допомоги при соціальних службах на державному, регіональному, місцевому рівнях.; - розуміти теоретичні засади психологічної допомоги;	тести, питання для обговорення, укладання глосарію
2.	Специфіка психологічної допомоги особистості: основні принципи, складові, завдання і форми реалізації	знати: - основні принципи психологічної допомоги особистості; - складові психологічної допомоги; - індивідуальні та групові форми психологічної допомоги особистості; - об'єктивні та суб'єктивні рівні оцінки результативності психологічної допомоги; уміти:	питання для обговорення

		- добирати адекватні форми надання соціально-психологічної допомоги клієнтам відповідно до їх проблем	
3.	Методичний інструментарій психологічних засобів допомоги особистості в умовах соціальних служб	знати: - методи та основні техніки провідних напрямків психологічної допомоги, що використовуються у процесі дослідження особливостей особистісного, соціального та організаційного розвитку; уміти: обирати методики та техніки адекватні завданням соціальної роботи в сучасному соціумі; володіти навичками застосування методів психологічної допомоги в процесі розв'язання професійних завдань	питання для обговорення, тестові завдання, робота з методиками
4.	Специфіка діяльності психологічної служби в центрах соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді	знати: соціально-психологічні теорії особистості; соціально-психологічні орієнтири дослідження особистості; вікові кризи життя і процес соціалізації індивіда; уміти: визначати соціально-психологічні особливості особистості; здійснювати аналіз розвитку особистості в змінному соціальному оточенні з врахуванням феномену соціалізації індивіда	питання для обговорення; робота з методиками
5.	Специфіка діяльності психологічної служби в навчально-реабілітаційних центрах	знати: специфіку входження особистості в групу; індивідуальні особливості людини і зовнішні поведінкові вияви; розуміти статусно-рольові характеристики особистості; чинники соціальної напруженості; уміти: визначати соціально-психологічні якості особистості для майбутньої професійної діяльності;	питання для обговорення; ситуаційні завдання
6.	Кризові центри соціально-психологічної допомоги певним категоріям населення	знати: - мету та основні завдання кризових центрів; функції служб: індивідуальне консультування, психокорекційні та психо-реабілітаційні заняття;	тестові завдання; практичні вправи з психокорекційних технік

		соціально-медична реабілітація; надання соціально-педагогічних послуг у подоланні сімейних конфліктів і кризових станів; уміти: надавати консультативну допомогу клієнтам центру; проводити психо-корекційні та психолого-реабілітаційні заняття.	
7.	Функції психолога у веденні окремого складного випадку (кейс-менеджменту)	знати: теоретичні та практичні особливості кейс-менеджменту (ведення випадку); механізми міжвідомчої взаємодії у процесі прийняття рішень в найкращих інтересах дитини, надання психологічної допомоги залежно від виявлених потреб; уміти: залучати ресурси родини та громади до створення сприятливих умов для подолання СЖО.	питання для обговорення; ситуаційні завдання; складання плану ведення випадку
8.	Особливості психологічної допомоги клієнтам з наркотичними та алкогольними uzалежненнями.	знати: .- проблематику соціальної та особистісної ідентичності членів сімей алкоголе- та наркозалежних; - співзалежність як фактор зберігання «алкогольних» змін особистості; - особливості реабілітації особистостей із наркозалежністю: кроскультурний досвід; - тенденцію до зміни залежності при невирішеності екзистенційних питань особистістю.	питання для обговорення; ситуаційні завдання;
9.	Служби психологічної допомоги «Телефон довіри»	знати: особливості функціонування служби «Телефону довіри», - зміст і форми надання психологічної допомоги по телефону, - особливості телефонного діалогу, - класифікацію звернень, стадії телефонного консультування, - психотехнічні аспекти телефонного консультування, - особливості консультування по телефону з різними типами абонентів, - психогігієна та психопрофілактика телефонних консультантів; уміти: - застосовувати прийоми і техніки телефонного консультування в умовах обмеженого часу, - оформляти документацію, - проводити діагностику та профілактику емоційного та	питання для обговорення; ситуаційні завдання;

		професійного вигорання телефонних консультантів.	
--	--	--	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	25
Тестування	25
Самостійна робота	20
Індивідуально-дослідницьке завдання	30
Залік	100
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські заняття		5				5								5				
Тестування					5										5			
Самостійна робота														5				
Контрольна робота																20		
Екзамен																	50	
Всього за тиждень		5			5	5								5	5	5	20	50

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
-----------------------------------	--

Література:

1. Безпалько О. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації. К. : Фенікс, 2017. 528 с
2. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості: навчально-методичний посібник / А.Неурова, О.Капінус, Т.Грицевич. Львів: НАСВ, 2016. 181 с.
3. Діяльність центрів соціальних служб для молоді України: сучасний стан і перспективи розвитку / С. В.Толстоухова та ін. К.: Академпрес, 2015. 112 с.
4. Дуб В. Діяльність служби «Телефон довіри» : тексти лекцій для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти напряму підготовки «Психологія». Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2018. 88 с.
5. Консультування в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій / авт. кол ; заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с.
6. Кризова психологія: навчальний посібник /За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. Х.: НУЦЗУ,КП "Міська друкарня". 2010. 383 с. URL: <http://lib.doword.ru/docs/index-88293-34.html>
7. Любчук О., Горбатюк Ю., Луньов В. Основи психодіагностики в соціальній сфері та клінічній практиці : навчальний посібник. К.: Інтерсервіс. 2017. 286 с
8. Організація соціально-психологічного супроводу дітей, сімей, які постраждали внаслідок військових конфліктів / авт. кол.: Герило Г.М., Гніда Т.Б., Корнієнко І.О., Луценко Ю.А. ; заг. ред. Ю.А. Луценко. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 128 с.
9. Петрочко Ж. Діти у складних життєвих обставинах: соціально педагогічне забезпечення прав: монографія. Рівне: видавець О.Зень, 2010. 368 с.
10. Профілактика СНІД / Збірник нормативних методичних матеріалів для спеціалістів соціальних служб для молоді / О. І. Пилипенко, І. Д. Зверєва. К.: АЛД, 2016. 56 с.
11. Робота з клієнтами соціальних служб / за ред. З. Зайцева. Житомир: Екосфера, 2014. 117 с.
12. Соціальна реабілітація неповнолітніх, які повернулись з мість позбавлення волі, у соціальних службах для молоді / за ред. З. Г. Зайцева. К.: А.Л.Д, 2015. 64 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія та практика: посіб. для підвищення кваліфікації психологів центрів соц. служб для молоді / за ред. А. Я. Ходорчук. К.: ДЦССМ, 2013. 264 с.
14. Психологія соціальної роботи : підручник / за ред.. Ю. Швалба. К. : «Основа», 2014. 448 с.
15. Рудяк В. О. Класифікація осіб, які потрапили у складні життєві обставини. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. Вип. 86 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2020. С. 197-203.
16. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : метод. рек. / Автори-упор. В. Г. Панок, З.О. Гаркавенко, О.Г. Карагодіна, А.С. Шапошнікова. К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. 2017. 76 с.
17. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
18. Тимків Л. Педагогічні умови формування в майбутніх соціальних працівників компетенції до роботи із сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах. *Ввічливість. Humanitas*. Вип.3. 2021. С. 84-89.
19. Тимошко Г. Організація діяльності державних і спеціалізованих соціальних служб : навчальний посібник. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2011. 248с.
20. Ткачук І. Психолого-педагогічний супровід особистісного і професійного самовизначення старшокласників, що опинилися у складних життєвих обставинах

внаслідок військових конфліктів : метод. рек. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 78 с.

21. Швалб Ю.М. Психологічна структура складних життєвих обставин. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 540 с. С. 20 – 40.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Тимків Лідія Степанівна
Контактна інформація викладача	+380667808036 lidija.tymkiv@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: Річкується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету

	ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час занять	Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Студент має можливість отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf »
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно – Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач

Тимків Л.С.